

Waarom de drie burgemeesters niet benoemd kunnen worden

In een opiniestuk legt Vlaams minister voor o.a. Binnenlandse Aangelegenheden, Marino Keulen, uit waarom hij voet bij stuk houdt inzake de niet-benoeming van de voorgedragen kandidaat-burgemeesters van Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem.

16 mei 2008

Met de regelmaat van de klok blijven politici van Franstalige partijen ijveren voor de benoeming van de waarnemende burgemeesters van Kraainem, Linkebeek en Wezembeek-Oppem. Ze koppelen die benoeming zelfs aan verdere stappen in de staatshervorming. Hiermee doen ze alsof er in 2001, tijdens de regering Verhofstadt I, geen staatshervorming heeft plaatsgevonden, die onder meer de benoeming van de burgemeesters overgedragen heeft aan de gewesten.

Concreet betekent dit dat de federale overheid niets meer te vertellen, te vragen of te eisen heeft over de benoeming van burgemeesters in het Vlaams (of het Waals of het Brussels hoofdstedelijk) gewest. De zes gemeenten met faciliteiten voor Franstaligen in de Vlaamse rand, maken deel uit van het Vlaams Gewest. In drie van die gemeenten, Drogenbos, Sint-Genesius-Rode en Wemmel, werd de door een Franstalige meerderheid voorgedragen kandidaat-burgemeester trouwens wél door mij benoemd.

De gemeenteraden van de drie andere randgemeenten hebben vorige maand de waarnemende burgemeesters opnieuw voorgedragen, hoewel zij al sedert november vorig jaar weten dat de voordracht van dezelfde kandidaat geen kans maakt om aanvaard te worden. Ik heb hen toen al gevraagd een andere kandidaat voor te dragen. De waarnemende burgemeesters in kwestie hebben bovendien verkozen hun niet-benoeming niet aan te vechten bij de Raad van State.

Ze weten dan ook maar al te goed dat ze de taalwetgeving hebben overtreden: bij de verkiezingen van 2006 hebben ze de oproepingsbrieven verstuurd in de taal van de inwoner in plaats van in het Nederlands. Zij hebben dit weloverwogen fout gedaan, in strijd met de richtlijnen van de provinciegouverneur en de federale taalwetgeving. Ze pleegden daarmee een illegale daad van verzet tegen de Vlaamse voogdijoverheid, om een politiek signaal uit te sturen naar het gehele land.

Zij hebben die daad van rebellie bovendien herhaald bij de verkiezingen van 2007. Op dat ogenblik wisten ze dat hun benoeming tot burgemeester nog niet was gebeurd omwille van het verkeerd versturen van de oproepingsbrieven bij de verkiezingen van 2006. Ik herinner er trouwens aan dat de burgemeester van Sint-Genesius-Rode met het versturen van de oproepingsbrieven in 2006 de taalwet ook had overtreden, maar dat zij

die overtreding niet meer herhaald heeft in 2007. Ik heb haar daarom in november 2007 wél benoemd.

Heel veel Franstaligen begrijpen niet waarom de oproepingsbrieven voor de verkiezingen (voor álle verkiezingen: de Vlaamse en Europese, de federale en de gemeente- en provincieverkiezingen) in die zes Vlaamse faciliteitengemeenten, waar de grote meerderheid van de inwoners Franstalig is, tóch in het Nederlands moeten worden verstuurd.

Het antwoord is simpel: de wet, nl. de federale taalwetgeving in bestuurszaken, schrijft het zo voor. Franstaligen die dat willen, kunnen altijd een Franstalige vertaling vragen. De manier waarop de taalwetgeving door gemeentebesturen toegepast moet worden, werd door een van mijn voorgangers in 1997 uitgelegd in de zogenaamde omzendbrief-Peeters. Deze brief was het voorwerp van grote controverse en protest vanuit Franstalige zijde. Hij werd aangevochten bij de Raad van State. Tot veler verrassing verwierp de Raad van State in een aantal arresten in december 2004 al de beroepen tot vernietiging van deze omzendbrief. Dit betekent dat de rondzendbrief volgens de Raad van State de correcte interpretatie weergeeft van de taalwetgeving.

De arresten van de Raad van State, het hoogste administratieve rechtscollege van het land, hebben gezag van gewijsde. Ze zijn m.a.w. definitief geworden, er is geen hoger beroep meer mogelijk. Ze zijn bovendien bindend voor elke bestuurlijke overheid. Ze moeten dus bij alle beslissingen en bestuurshandelingen van elke overheid nageleefd en gerespecteerd worden.

Het spreekt voor zich dat een burgemeester een voorbeeld moet zijn in het naleven en toepassen van de wet. Het is alleszins ontoelaatbaar dat een burgemeester voorop loopt bij of prat gaat op het systematisch overtreden van de wet. De wetsovertredingen die de kandidaat-burgemeesters herhaaldelijk en met kwaad opzet hebben begaan, zijn nog om een andere reden geen futiliteiten.

Hun overtredingen betreffen de uiterst delicate Belgische taalwetgeving, wetgeving van openbare orde, tot stand gekomen in grote communautaire compromissen, goedgekeurd door bijzondere meerderheden van Vlamingen én van Franstaligen in het federale parlement. Die taalwetgeving vormt een van de hoekstenen van België. Het is een steunbeer van de Belgische constructie, die het vreedzaam samenleven van onze twee grote cultuurgemeenschappen mogelijk maakt. Voor een kandidaat-burgemeester die daarmee lichtzinnig omspringt, is de niet-benoeming geen buitensporige straf.

Als Vlaams minister bevoegd voor Binnenlands bestuur vraag ik van alle 308 burgemeesters van het Vlaams gewest dat ze als een echte burgervader in hun gemeente als brugfiguur boven de partijen kunnen

staan. Ik sta erop dat ze de wetten en voorschriften naleven en daarbij het voorbeeld geven aan de burgers. En in de taalgrens- en faciliteitengemeenten eis ik van de burgemeesters een bijzondere zorg bij het naleven en eerbiedigen van de taalwetgeving, waarmee ze het als verkozen mandataris wat mij betreft overigens volstrekt politiek oneens mogen zijn.

De drie niet-benoemde kandidaat-burgemeesters hebben me tot vandaag nog niet aangetoond dat ze die delicate opdracht aankunnen. Wel integendeel, ze hebben ook op bij andere gelegenheden (het taalgebruik in de gemeenteraden, opruiende verklaringen tegen de Vlaamse voogdij-overheid, mezelf en de Vlaamse regering) communautair conflict in plaats van de taalvrede en pacificatie gezocht.

Om deze redenen hebben ze zichzelf als burgemeester van een Vlaamse gemeente onmogelijk gemaakt.

Voor alle duidelijkheid: in Vlaanderen worden de burgemeesters niet verkozen, wel de gemeenteraadsleden. In de faciliteitengemeenten in het Vlaams Gewest worden wel de schepenen rechtstreeks verkozen. Dat deze burgemeesters met een grote meerderheid democratisch verkozen werden, klopt dus niet. De gemeenten Wezembeek-Oppem, Kraainem en Linkebeek worden vandaag dan ook bestuurd door die niet-benoemde burgemeesters, die optreden als waarnemend burgemeester. Deze drie worden daarvoor vergoed zoals ze zouden vergoed worden indien ze benoemd waren. Het enige nadeel dat de betrokken gemeenten vandaag door de niet-benoeming lijden, is dat het schepencollege een schepen minder telt dan wettelijk toegelaten.

Marino Keulen

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Wonen, Inburgering en Stedenbeleid